

СЛОВО

на Благовещение на Пресвета Богородица

Произнесено в руската църква “Св. Николай”, гр. София, 25.III./7.IV. 1947

Тайната на Божественото Въплъщение. Гибелността на ересите и ценността на истинската православна вяра

Днес е началото на нашето спасение, днес се открива пазената от векове тайна: Синът Божий става Син на Девица...

(Из тропара на празника)

В тези думи на тропара в чест на днешния велик празник, мои възлюбени в Христа чеда, светата Църква ни разкрива основната истина на християнството - Въплъщението на Бог Слово - като велика тайна, подготвена от Бога преди ; вековете, за да бъде открита на земята. По същия начин гледа на истината за Въплъщението и св. ап. Павел, казвайки: Велика е тайната на благочестието: Бог се яви в плът (1 Тим. 3:16).

Какво иска да ни каже светата Църква с дадените слова на празничния тропар? Тя иска да научи и нас винаги да гледаме на тази основна християнска истина като на велика тайна, непостижима за нашия ум, и поради това да я възприемаме не рационалистично, а чрез вярата.

Някога големият еретик Арий дръзнал да изяснява истината за Въплъщението със своя ум и се получила хулна ерес, защото Арий учел, че Христос не е Бог, а твар. Тази ерес разрушава основите на цялото християнство, защото словото Божие и Църквата чрез устата на своите св. отци свидетелствуват, че нашето изкупление и спасение е могъл да извърши само Бог, Въплътен се от Дева Мария в момента на Благовещението. Друг голям еретик, Евтихий, също рационалистично искал да обясни истината за Въплъщението и се получила друга хулна ерес - че човешката природа в Христа след Въплъщението била погълната от Божествената и по такъв начин останало само Божественото естество, а човешкото вече не съществувало. Но ако Господ е нямал човешко естество, не би могло да има нито кръстни страдания, нито смърт на Христа, следователно не би могло да се извърши и нашето изкупление, което станало на Кръста.

Както е известно, тези ереси предизвикали големи смутове, кървави гонения срещу християните и дори немалки държавни сътресения.

И в наши дни се появи голям еретик, професорът от руския Богословски институт в Париж прот. Сергей Булгаков. Той също направи опит да изясни тайната на Въплъщението само със своя ум. Като споделя учението на гностиците, той не допуска, че Бог може да влиза в непосредствено съприкосновение с творението и учи, че светът е сътворен не непосредствено от Самия Бог, а посредством някаква “божествена София”. Също така и за великата тайна на Въплъщението на Бог Слово о. Сергей Булгаков дръзна да учи, че Синът Божий се е въплътил не непосредствено чрез наитието на Светия Дух над Пречистата Дева Мария, а посредством същата измислена от него “божествена София”. Тази своя “София” о. Булгаков, както и неговите единомишленици, нарича с кощунствени за нашата вяра наименования като “четвърта ипостас”, “вечна женственост”, “велико царствено и женствено същество”, което приема почитание от Божията Майка! И те поставят тази “божествена София” дори по-високо от Самата Света Троица, тъй като “София”, според о. Булгаков, е субстанция, основа на Божествената Троица!

Да, тази ерес е прекалено абсурдна и има малко последователи. Но макар всички ереси да са били абсурдни, те са разтърсвали светата Църква до самите и основи. И ако сега софийната ерес има малко последователи, то един ден те могат да станат много. Не бива да забравяме, че преди първата ни война с Германия в Руската Църква започнаха големи смутове от имебожническата ерес, която възникна на Атон сред руските монаси и учеше, че Божието име е Сам Бог. Но по своята същност имебожничеството не е нищо друго, освен софийнство, според което Божието име е “София” и следователно, е Самият Бог.

Главното нещастие, произтичащо от всички тези и други ереси, се състои в това, че еретиците, като се започне от Арий, Несторий и Евтихий, се осъждат от Божието правосъдие на вечни мъки в ада и, както свидетелствува светата Църква, изпитват най-тежки адски мъчения.

За да избегнем тази ужасна участ, възлюбени, нека вярваме с вас в истината на Въплъщението като в непостижимо за човешкия ум тайнство, като във велико чудо. Нека вярваме като във велико чудо и в тайнството на Божествената Евхаристия, в което Дух Свети пресъществува хляба и

виното в Тяло и Кръв Христови. Това Тайнство е всецяло основано върху тайнството на Въплъщението на Сина Божий. Ако Господ не бе възприел тяло от утробата на Пречистата Дева Мария, то не би могло да има Тяло и Кръв Христови в св. Евхаристия. В такъв случай не би съществувала и самата Евхаристия.

Нека вярваме като във велико чудо и във всички други Тайнства на Православната Църква. Нека гледаме и на истинския християнски живот, пораядан от тях като на велико чудо. Наистина, нима девството и целомъдрието не са велико чудо?! Не напразно св. Йоан Златоуст, имайки предвид девството, е казал: “Тук трябва да вървиш по разпалени въглени и да не се обгориш, да се опълчиш срещу меч и да не бъдеш наранен” . А нима да отвърнеш на оскърблението с кротост не е велико чудо?! Ето защо преп. Йоан Касиан в своите дивни творения казва, че кротостта, т.е. кроткият човек, е чудо на чудесата.

Нека вярваме, възлюбени в Христа братя и сестри, във всички чудеса, които са се извършвали, извършват се и ще се извършват в Православната Църква до свършека на света и за които ни говорят Св. Писание, св. отци и жизнеописанията на Божиите угодници. И нека от угодничество пред научната просвета, която доведе съвременното човечество до подивяване, да не правим това: в едни чудеса да вярваме, а други да отричаме. Ако проявяваме такова двоедушие, то към нас ще се приложат думите на св. ап. Яков: „Който опази целия закон, а съгреши в едно, той бива виновен във всичко (Иак. 2:10)”. Тогава вместо истинска вяра у нас ще има само външно благочестие, само фарисейство.

Нека вярваме така, както вярва светата Православна Христова Църква. Нека имаме такава чиста, проста, детска вяра, каквато е имал преп. Серафим Саровски. Той свято вярвал във всички догмати на нашата Църква и във всичко, за което ни говорят св. отци и свидетелствуват техните жития, изложени в Чети-Минеите. Само такава детска вяра - без колебания и съмнения — ще ни даде чудотворна молитва. Само такава вяра ще разкрие в нас тази благодат на Светия Дух, която живее в нас от момента на Кръщението и която получаваме и в другите Тайнства на светата Църква. Само такава вяра ще ни дарува божествена сила да побеждаваме зло, винаги и неотклонно да изпълняваме всички спасителни Божии заповеди, за да се съединим с Христа и да участвуваме в Неговата Божествена радост и тук, и в Небесното Христово царство.

Пречистата Дева Мария първа повярвала в основната християнска истина, във великата тайна на Въплъщението на Бога от Нея. Затова Тя е нашата първа Учителка в истинската Христова вяра. Но в същото време Тя е и нашата първа Застъпница и Ходатайка пред Божия престол. Нека по Нейните всесилни молитви да се осъществят в нашия живот думите на Божественото Писание: С вяра ходим, а не с виждане. (Кор. 5:7); По благодат сте спасени чрез вярата (Еф. 2:8) и Тази е победата, която победи света- нашата вяра (1 Йоан. 5:4). Амин.